

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

3. An Pontifex possit ardua Ecclesiae sine consilio Cardinalium definire? Ex
part. 5. tractat. 2. res. 4.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

RESOL. II.

An Cardinalatus sit Ordo, & an Papa possit illum extinguere?

Ex quo etiam inferitur, an Pontifex possit extinguere Patriarchas, & Archiepiscopos?

Et an Cardinalatus sit de iure Dinino, vel tantum de iure Pontificio institutus? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 2.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 8. ex Ref. 4. lege §. 1.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Fernandez in exam. Theolog. moral. part. 3. c. 11. §. 4. num. 6. Ledesma in 2. 2. part. 4. q. 2. art. 6. Sotus in 4. dist. 24. q. 2. art. 4. Sanchez in opusc. 10. 2. lib. 7. c. 1. dub. 10. n. 2. Palacius in 4. dist. 24. q. 3. & alij asserentes Cardinalatum non esse Ordinem, nec Sacramentum, quia nullo modo ordinatur ad Eucharistiam, nec confert gratiam, & ideo Cardinalatus, vt inter alios docet Baldellus tom. 1. lib. 5. disput. 7. num. 11. Suarez de legibus lib. 4. cap. 6. num. 5. Azorius tom. 2. lib. 4. cap. 1. quest. 3. Bonacina tract. de elect. Summi Pontificis, disput. 1. quest. 1. punct. 1. §. 3. non est iure diuino, sed iure Pontificio institutus, quia non habetur locus in sacris literis, vbi sit institutus, nec habetur traditio de hoc. Vnde inferunt Palacius, & Sanchez, posse Pontificem extinguere Cardinales, sicut etiam potest extinguere Patriarchas, & Archiepiscopos, quia potest in iure humano dispensare, & ita etiam docet Moneta de commutat. vlt. volunt. cap. 12. num. 78. Barbatius conf. 1. num. 14. & Azorius tom. 2. lib. 4. cap. 1. quest. 3.

Quamuis non plene sup. hoc lege tamen §. not. praterita, & si placet vide eius Ref. per totam.

2. Non desinam tamen hic adnotare Matthiam Vgonium de Conciliis, fol. 59. col. 3. §. 4. Borellum in summa omnium decisionum tit. 5. num. 8. Manfredum tract. de Cardinal. quest. 105. Lancellotum in templo iud. lib. 2. cap. 2. §. 1. Villadiego de Cardinal. quest. 1. Iacobarium de Concil. lib. 1. art. 12. Ojeda de beneficiis in prafat. n. 5. Turcrematam lib. 1. de Ecclesia. c. 80. n. 1. Augustinum Triumphum tract. de potest. Ecclesia quest. 102. D. Antonium part. 3. tit. 21. cap. 1. & 2. Laudensem tract. de Cardinal. quest. 1. num. 7. & Albanum fuse tract. de Cardinal. quest. 5. docere Cardinalatum esse de iure diuino. Et hanc opinionem colligunt ex c. per venerabilem, qui filij sine legitimi §. rationibus, vbi Pontifex ait suos Fratres, quos sic vocat ipsos Cardinales, in Leuitici generis Sacerdotibus fuisse adumbratos: & deducitur etiam ex c. fundamenta, de elect. in 6. §. docet. 1. Deinde, quia Cardinales videntur 72. Christi Domini discipulis successisse, qui fuere duodecim Apostolorum adiutores, sicut Cardinales sunt Romano Pontifici à consiliis, Accedit quod dicitur 1. Regem 2. Domini sunt cardines terra, & posuit super eos orbem. Eugen. IV. in epist. ad Episc. Cantuar. vbi supra cit. ait Apostolos Christo Domino assidentes figuram retulisse Cardinalium, qui Romano Pontifici adstant. Apostolos vero in totum terrarum orbem missos ad Euangelium annuntiandum, typum & similitudinem tenuisse Episcoporum, qui sunt per Provincias distributi. Et ita ex his non posse Summum Pontificem extinguere ceterum Cardinalium, docuit ex notericiis Cucchus in insit. Canon. lib. 2. tit. 4. num. 52. Lancellotus in templo iud. lib. 2. c. 2. de Cardinal. §. 3. n. 27. Manfredus de Cardin. decis. 112. Iodochus Lorichius in Thesaur. Theol. ver. Cardinalis §. 10. vbi sic ait: Cardinalatus ordinem Summus Pontifex non potest extinguere, quoniam iuris diuini est, praefiguratus in Sacerdotibus Leuitici generis, ad quos simul & iudicem difficulta, atque ambigua iudicia referebantur, Deuter. 17. & summa Ecclesiae necessitas ita expostulat, vt in praecedentibus declaratum est: & si quoque nomen & splendor dignitatis ab eis au-

ferri possint, tamen officij ipsorum potestas ab Ecclesia nullatenus excludi debet, ac potest. Vt enim Deus olim Moyse iunxit septuaginta viros, eisque de spiritu ipsius dedit, vt sustentarent cum eo onus populi, ne ipse solus grauaretur; ita Summo Pontifici ad sustentandum onus vniuersalis Ecclesiae necessarii sunt Cardinales, id est, viri sapientes, seu alio nomine vocentur. Ita Lorichius. Et haec sunt placita Doctorum circa praesentem quaestionem, licet prima sententia sit communiter recepta, & tenenda.

RESOL. III.

An Pontifex possit ardua Ecclesiae sine consilio Cardinalium definire? Ex part. 5. tract. 2. Refol. 4.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Archidiaconus in cap. sicut quidam 25. q. 1. & in c. cum redemptor 12. q. 2. Cardinalis in conf. 150. & in c. perpendimus, de sent. excom. & in c. licet, de elect. Monachus & Dominicus in c. super eo, de haer. in 6. & hanc opinionem esse potiore dicit Ripa rubrica de constitut. n. 20. & quam plures alij, quos refert Laudenensis de Cardinal. 9. 45. & Albanus de Cardinal. 9. 39. & Barbatia vol. 4. conf. 40. asserit Collegium Cardinalium quasi possessionem habere, ne sine eorum consensu ardua negotia expedit Summus Pontifex, cuiusmodi sunt creare Cardinales, Episcopos transferre, generalem legem promulgare, seuda magna concedere, Legatum à latere mittere, bellum indicere, alienare res pretiosas Ecclesiae, & similia. Probant hanc opinionem ex c. per venerabilem, vers. rationibus, qui filij sine legitimi, vbi Romanus Pontifex videtur asserere Cardinales in simul esse conuictees cum Romano Pontifice; quemadmodum in Deut. Sacerdotes Leuitici erant cum supremo iudice, atque ita eundem Pontificem sine illis Ecclesiae negotia expedire non posse. Deinde quia videtur Cardinales hodie Apostolorum vice fungi, quos parem potestatem cum Petro habuisse probat text. in c. in nouo, ibi, pari consortio, 21. dist. 1. ac subinde etiam illos quoque cum Pontifice circa Ecclesiae negotia habere potestatem. Tandemque asserunt aliqua de hac re exempla, nempe Benedictum XI. suspendisse statuta, quae Bonifacius sine Cardinalibus Marchianis confirmauerat.

2. Sed his non obstantibus contrariae sententiae communiter adherent Doctores, nempe Romanum summumque Pontificem Ecclesiae negotia sine Cardinalium consilio expedire posse, neque ad hoc necessitate astringi, cum supremam & vniuersalem super omnes solus à Christo Domino acceperit potestatem, Ioan. 21. ipseque solus illius plenitudinem habeat, & exerceat, vt probat eleganter text. in c. multum 2. quest. 6. cap. cum ex eo, de penit. & remiss. cum mille aliis vulgaribus, quae quidem potestatis plenitudo maxima ex parte offenderetur, si non posset ardua sine Cardinalibus tractare & definire. Accedit quod iura passim proclamant, maiora Ecclesiae negotia ad Sedem Apostolicam esse referenda, cap. rogamus, cap. quoties 24. quest. 1. cap. dudum 3. quest. 4. cap. maiores, de Baptismo. Hanc autem Sedem Apostolicam solum tenere Romanum Pontificem, probat text. in cap. haec est fides 24. quest. 1. Vide Paulum de Castro in l. 1. n. 5. ff. de legibus. Panormitanum in c. 2. n. 3. de Cler. non resident. & doctum Iurifconsultum Valenzuela in Mon. Pauli V. part. 6. num. 97. & 98. cum Morla in tempor. iur. part. 1. tit. 1. q. 3. num. 13. qui late hanc discutit quaestionem.

3. Verum licet haec opinio sit tenenda, fatendum tamen

tamen necessariū erit, convenientissimū esse Pontificem in arduis negotiis Cardinalium consilium adhibere, atque ita ad hoc de honestate adstringi, ita enim loquitur text. in *fundamenta*, §. *de elect. de elect. lib. 6.* Dum inquit, *Decet Romanum Pontificem per Fratres suos S. R. E. Cardinales libera habere consilia*; constat etiam Petrum duas claves accepisse, ut per alteram potestas, per alteram verò decencia indicaretur, ut habetur in *sum. 20. dist.* Et ideo Malderus in *p. 2. q. 95. art. 1. fol. 379.* sic ait. Papa in rigore non dependet à Cardinalibus in legibus ferendis, habet tamen hoc ex Dei assententia, ut temetè non proponat leges uniuersales, fidem, aut mores concernentes, Ecclesie uniuersali, sed quia media ordinaria maxime adhibenda sunt, ut sine iudicio, & consilio nihil fiat, secundum monitionem Sapientis *Eccl. 32. & 33.* congruit ut Cardinales in consilio adhibeat tanquam consultores, non tanquam legum collatores. Ita ille. Vide etiam doctissimum Valenzuelam de *Monitorio Pani. V. part. 6. num. 97. & seq.* Vide etiam Manfredum de *Card. dist. 237.* & Palcottum de *sacro Donsst. part. 1. quæst. 3.*

RESOL. IV.

De qua natione assumendi sint Cardinales? Ex part. 3. tract. 2. Ref. 18.

§. 1. **E**ligendi sunt ex omni natione, ut tradit Sixtus V. in *constit. Postquam, an. 1586.* Mosconius de *maiest. milit. Eccl. lib. 1. part. 1. c. 5.* Mandosius *conf. 55. n. 22.* Laudensis in *decis. Pisani decif. 35. num. 188.* Barbosa de *iure Pontif. lib. 1. cap. 3. n. 13.* Rousselin in *hist. Pontif. lib. 2. cap. 10. n. 20.* & ideo Cuchus in *insist. can. lib. 2. tit. 4. n. 112.* sic ait, Cardinales ex omni lingua & notione eligi æquum & vsitatum est & vnaquæque natio suam habeat in Curia Patrem tutelarem, qui cum possit desideria sua & negotia conferre, & ab eo præsidium præsentis sumere, veluti linguæ, & morum, & negotiorum perito. Ita ille.

2. Non desinam tamen hic apponere dictum Hispani in favorem Italorum, & is est Ioannes Garzias de *Nobilitate Hispan. gloss. 48. §. 3. n. 54.* vbi ex D. Anton. docet quod Cardinales convenientius assumuntur de terris Ecclesie, quia sunt liberiores in ferendis suffragiis & sententiis. Ita ille, & ante illum Iacobatus, quem affert Cherubinus in *compen. Bullæ tom. 2. Bull. §. 1. Sixti V. in schol. 1.*

RESOL. V.

De qua ætate debeant esse Cardinales?

Et an quispiam in Diaconum Cardinalem, assumi non possit, nisi saltem in 22. suæ ætatis anno fuerit constitutus?

Et cursum explanatur, de qua etiam ætate debeant esse Episcopi? Ex part. 3. tract. 2. Ref. 19.

§. 1. **E**x e. cum in cunctis, de elect. nullus potest esse Episcopus ante trigessimū ætatis suæ annum qui debet esse completus, licet glossa *ver. comp. in c. vn. de atate & qual. in 6.* asserat ad Episcopatum promoveri posse qui trigessimū ingressus est annum; sed hoc hodie non est admittendum, ex Bulla Greg. XIV. in *sua const. publ. die 15. Maij 1591. ibi.* Annum trigessimū expleuisse. Ita Armend. in *addit. ad recapit. leg. Nauarr. lib. 1. tit. 2. leg. 1. n. 18.* Gutierrez in *Canon. q. lib. 1. q. 26. n. 39.* Lessius *lib. 2. c. 34. dub. 20. n. 163.* Vivianus in *praxi in patron. part. 2. lib. 6. c. 7. n. 4.* & alij.

Tom. I X.

2. Hanc igitur ætatem requiri etiam in eis qui ad Cardinalatum assumendi sunt, tenet Manfredus de *sacro Cardinal. decif. 244.* Henriquez *lib. 14. cap. 9. prope finem, & lib. 10. cap. 19. num. 3.* Azorius *tom. 2. lib. 6. cap. 6. quæst. 14.* & Campanili in *douer. iur. canon. rubr. 7. cap. 6. num. 47.* & Cardinalis Paleotus de *sacro Consist. part. 4. q. 1.* qui optime notat hoc procedere in Cardinalibus Presbyteris, nam de Diaconis ita Sixtus V. sancivit *const. 50. §. 6.* Neque possit quispiam in Diaconum Cardinalem assumi possit, nisi saltem in 22. suæ ætatis anno fuerit constitutus, ita ut omnino intra annum ad sacrum Diaconatus Ordinem valeat & debeat promoveri, alioquin si anno elapso ad ipsum Diaconatus Ordinem promotus non fuerit, eo ipso tam in Consistorialibus, & omnibus aliis actibus, & negotiis Cardinalitatis, quam etiam iuxta *const. fel. rec. Pij Papæ IV. Præd. nostri super reformatione Conclavis, editam in elect. Summi Pontificis, voce activa & passiva omnino careat, ac privatus existat.*

3. Nota tamen quod superius dicta procedunt de iure ordinatio, nam potest Summus Pontifex minores ætate creare Cardinales, ut sæpe fieri videmus; & latè comprobatur Paleotus de *sacro Consist. p. 3. q. 4.* & ex Platina observat Mosconius de *maiest. milit. Eccl. lib. 1. part. 1. cap. 6.* Greg. XI. minorem 10. annis fuisse ad Cardinalatum assumptum, & Henriquez *lib. 10. cap. 17. num. 4.* observat quod solet Papa noviter electus suum Cardinalatum conferre cognato, quamvis adolefcenti, & quibusdam ob insignem nobilitatem & indolem, de quibus spes est, quod multum sua auctoritate proficiant Ecclesie.

RESOL. VI.

De numero Cardinalium, & an expediat semper esse completum? Ex part. 3. tract. 2. Ref. 22.

§. 1. **T**empore Pontiani Pontificis extitisse 236. Cardinales; testantur scriptores, & inter illos Laudensis de *Cardinal. q. 2.* Campanili in *douer. iur. canon. rubr. 7. cap. 6. n. 48.* Sed hodie per constit. Sixti V. numerus Cardinalium ad 70. redactus est. Quam tamen constitutionem, ut rectè observat Paleotus de *sacro Consist. p. 4. q. 1.* verbis negantibus vbi de numero agit, sapienter admodum idem Pontifex concepit, ut scilicet ostenderet non solum numerum septuagenarium non esse transiliendum; sed nec etiam semper æquandum, vbi pauciores possunt ad munera omnia sufficere, cum, ut aiunt Iurisperiti, non quidquid iudicis committitur potestati, illud etiam subiicitur necessitati. Ita ille. Rationem verò quare Sixtus V. voluit Cardinales esse tantum 70. & non amplius, videbis apud Ildephonsum de Lara in *compen. vira hominis, cap. 29. num. 20.*

RESOL. VII.

An Cardinales, mortuo Pontifice, possint leges condere & alia iurisdictionalia facere?

Et Sede vacante Apostolica, an tunc non sit prohibitum Sacro Collegio Cardinalium dare Reverendas? Ex part. 3. tract. 2. Ref. 9.

§. 1. **A**firmativam sententiam tenet Henriquez *lib. 14. c. 18. n. 2. in fine.* Manfredus de *Card. decif. 6.* Archidiaconus in *cap. cum constitueret 50. dist. in fine.* Albanus de *Cardin. quæst. 42. in fine.* Bartolus in *l. vbi absunt. num. 3. de tut. & curat. & alij.* Ea ratione

li 3 motis